

Hrvatska među rekorderima po visini stopa PDV-a

Kesner-Škreb, Marina

Source / Izvornik: **Aktualni osvrti, 2013, 6, 1 - 3**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

<https://doi.org/10.3326/ao.2013.57>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:242:268896>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-24**

Repository / Repozitorij:

[Institute of Public Finance Repository](#)

AKTUALNI OSVRTI

Hrvatska među rekorderima po visini stopa PDV-a

mr. sc. MARINA KESNER-ŠKREB, Institut za javne financije, Zagreb

Vlada je 26. rujna 2013. uz Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2014.-2016. predstavila i 37 reformskih mjera za smanjivanje proračunskog deficita koje sadrže i prijedlog povećanja međustope PDV-a.

Jedna od mjera za smanjivanje proračunskog deficita koja bi trebala stupiti na snagu 1. siječnja 2014., a koja je izazvala veliku pozornost javnosti jest povećanje međustope PDV-a s 10 na 13 posto. Tako bi se već za tri mjeseca veći PDV trebao obračunati na: jestiva ulja i masti, bijeli šećer, dječju hranu, opskrbu vodom, ugostiteljske i turističke usluge, određene novine i časopise, ulaznice za koncerte i časopise za kulturu i umjetnost.¹ Tri postotna boda naizgled ne predstavljaju veliku promjenu, no implikacije su mnogo veće: stope PDV-a će biti među najvišim u EU, a nova porezna promjena donosi dodatni nemir u gospodarstvo i šalje poruku o nestabilnom poreznom okruženju.

Pa, počnimo redom. Dakle, gdje se nalazi Hrvatska u odnosu na stope PDV-a koje se primjenjuju u EU, a posebno u pogledu predložene povećane međustope?

Tablica 1. Stope PDV-a u zemljama EU28 (%)

Zemlja	Opća stopa	Međustopa	Snižena stopa
Mađarska	27	18	5
Hrvatska	25	13*	5
Švedska	25	12	6
Danska	25	nema	nema
Finska	24	14	10
Rumunjska	24	9	5
Grčka	23	13	6,5
Portugal	23	13	6
Irska	23	9 i 13,5	4,8
Poljska	23	8	5
Slovenija	22	nema	9,5
Belgija	21	12	6
Češka	21	nema	15

¹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13) čl. 38 stavak (3).

Zemlja	Opća stopa	Međustopa	Snižena stopa
Italija	22	10	4
Latvija	21	nema	12
Litva	21	9	5
Nizozemska	21	nema	6
Španjolska	21	10	4
Austrija	20	12	10
Bugarska	20	nema	9
Estonija	20	nema	9
Slovačka	20	nema	10
Ujedinjeno Kraljevstvo	20	nema	5
Francuska	19,6	5,5 i 7	2,1
Njemačka	19	nema	7
Cipar	18	8	5
Malta	18	7	5
Luksemburg	15	6 i 12	3
Prosjeak EU28	21,5	10,4**	6,7

* Prijedlog.

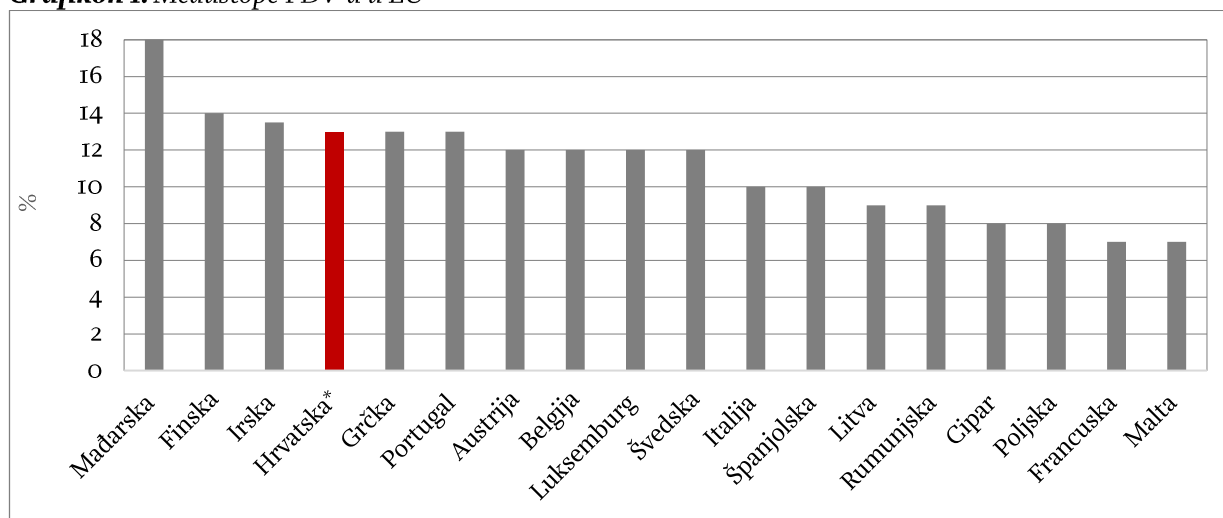
** U izračunu prosjeka korištene su sve međustope.

Izvor: International Bureau of Fiscal Documentation

Već sam pogled na gornju tablicu govori da su opća stopa i predložena međustopa PDV-a u Hrvatskoj više od prosjeka EU28 (25 naspram 21,5% i 13 naspram 10,4%), dok je snižena stopa niža od prosjeka EU28 (5 naspram 6,7%). Iako je veliki broj zemalja EU tijekom gospodarske krize povisio opće stope PDV-a, Hrvatska se s općom stopom od 25%, jednakom onoj u Švedskoj i Danskoj, nalazi u samom europskom vrhu. Nadmašuje ju jedino Mađarska sa stopom od 27%.

Kakva je situacija s korištenjem međustope u državama članicama EU? Veliki broj zemalja EU, tj. njih osamnaest primjenjuje međustopu, a preostalih deset je ne koristi, već se odlučilo za samo dvije stope (opću i sniženu). Izuzetak je Danska koja uopće ne koristi snižene stope, već sva dobra i usluge oporezuje jednom stopom PDV-a od 25%. Iz Grafikona 1. je vidljivo da će Hrvatska nakon povećanja međustope na 13% opet biti među rekorderima u EU jer će po visini te stope biti četvrta, odmah nakon Mađarske (18%), Finske (14%) i Irske (13,5%). I zemlje našeg okruženja koriste niže međustope od one koja se predlaže za Hrvatsku: Austrija 12%, Italija 10%, a Slovenija nema uopće međustopu, već koristi sniženu od 9,5%.

Grafikon 1. Međustope PDV-a u EU

* Prijedlog.

Izvor: International Bureau of Fiscal Documentation

Nije problem samo to što ćemo po visini stopa PDV-a biti u samom europskom vrhu, već što se hrvatske stope PDV-a prečesto mijenjaju. Podsjetimo samo na promjene u primjeni međustope. Ona je prvi put uvedena 2006. i to na usluge smještaja i prehrane u hotelima kojima je tada stopa s 25 snižena na 10%. Nakon što se stopom od 10% oporezivala samo ta jedna usluga, već se 2007. počelo sa širenjem njezine primjene na novine i časopise. Nakon toga pet godina nije bilo promjene međustope, da bi se od 1. ožujka 2012. do danas, u tri promjene Zakona o PDV-u, njezin obuhvat stalno proširivao. Tako se od jedne usluge koja je bila oporezivana međustopom 2006., do 2013. broj proizvoda i usluga povećao na deset. A u 2014. slijedi opet nova promjena - povišenje međustope s 10 na 13%.

Tablica 2. Dinamika promjena u korištenju međustope PDV-a od 10% u Hrvatskoj

Datum stupanja na snagu	Dobra i usluge na stopi od 10%
I.1.2006. (NN 90/05)	prvi se put uvodi za smještaj (i smještaj s hranom) u hotelima te s njima povezane usluge agencijske provizije.
I.8.2007. (NN 76/07)	dodaju se novine i časopisi
I.3.2012. (NN 22/12)	dodaju se: ulja i masti dječja hrana voda (osim flaširane) bijeli šećer
I.1.2013. (NN 22/12)	dodaju se: usluge pripremanja hrane i posluživanje pića u ugostiteljskim objektima
I.7.2013. (NN 73/13)	dodaju se: ulaznice za koncerte časopisi za kulturu i umjetnost smještaj na plovnim objektima nautičkog turizma i iznajmljivanje kampova ukida se: na usluge agencijske provizije

Izvor: Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN razni brojevi.

Još je pokojni prof. Hanžeković učio svoje studente javnih financija da je „stari“ porezni sustav dobar sustav, tj. jednostavnije rečeno: pogubno je često mijenjati poreze i tako unositi neizvjesnost u poslovanje poduzeća. A neizvjesnost je neprijatelj investicija. Koji će strani investitor doći u zemlju u kojoj ga država 2014. iznenađuje s novim stopama PDV-a, samo nekoliko mjeseci nakon što je u srpnju 2013. donijela posve novi zakon o PDV-u? Kako poslovni subjekti mogu planirati svoju budućnost i ulaganja kada se porezi (ovaj puta PDV) tako često mijenjaju? Oni sada moraju presložiti svoje bilance za 2014. i odlučiti hoće li apsorbirati predloženo povećanje međustope PDV-a i smanjiti svoje profite ili će jednostavno povećati cijene. Stoga ostaje za vidjeti kako će se povećanje PDV-a za tri postotna boda u konačnici odraziti i na hrvatsku inflaciju. Naime, u tržišnoj ekonomiji o tome će odlučivati zakoni ponude i potražnje, a ne državna administracija.

No valja upozoriti kako možda nema previše smisla raspravljati o sniženim stopama PDV-a, jer danas, kad je Hrvatska članica EU, budućnost njezine međustope ovisi o promjenama u europskom sustavu PDV-a. A u EU u tijeku je preispitivanje PDV-a u smjeru izgradnje jednostavnijeg i efikasnijeg sustava s manjim brojem izuzeća i sniženih stopa.² U tom se kontekstu Komisija zalaže za ograničeno korištenje sniženih stopa, te planira do kraja 2013., nakon konzultacija sa zemljama članicama, donijeti i određene prijedloge koji će bitno odrediti njihovu sudbinu. A ti će prijedlozi također određivati i korištenje sniženih stopa u Hrvatskoj kao 28-oj državi članici EU-a.

² Vidjeti više u: European Commission (2011). *Communication on the future of VAT. COM(2011) 851 final.*